

פרשת מצורע – רביעי

^(לג) וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:

לג ומליל יי, עם משה ולא־הרון למימר.

^(לד) כי תבאו אל־ארץ כנען אשר אני נתן לכם לא־תזה ונתתִי נגע צרעת בבית ארץ אֲחֻזַּתְכֶם:

לד ארי תיעלון לארעא דכנען, דאנא יהיב לכוז לאחסנא; ואמין מכתש סגירו, בבית ארע אחסנתכוז.

^{הט"ו} ונתתי נגע צרעת: בשורה היא להם, שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל־ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן:

^(לה) ובא אשר־לו הבית והגיד לביתו לאמר כננע נראה לי בבית:

לה וייתי דדיליה ביתא, ויחזי לכהנא למימר: כמכתשא, אתחזי לי בביתא.

^{הט"ז} כננע נראה לי בבית: (נגעים פ"ב, ת"כ) אפלו תלמיד חכם שיודע שהוא נגע ודאי, לא יפסק דבר ברור לומר: 'נגע נראה לי', אלא: "כננע נראה לי":

^(לו) וצוה הכהן ופנו את־הבית בטָרֶם יבא הכהן לראות את־הנגע ולא יטמא כל־אשר בבית ואחר כן יבא הכהן לראות את־הבית:

לו ויפקיד כהנא ויפנוז ית ביתא, עד לא ייעול כהנא למחזי ית מכתשא, ולא יסתאב, כל דבביתא; ובתר כין ייעול כהנא, למחזי ית ביתא.

^{הט"ח} בטָרֶם יבא הכהן וכו': שכל זמן שאין כהן נזקק לו, אין שם תורת טמאה. ולא יטמא כל־אשר בבית: (ת"כ) שאם לא יפנהו ויבא הכהן ויראה הנגע, נזקק להסגר וכל מה שבתוכו יטמא. ועל מה חסה תורה? אם על כלי שטף – יטבילם ויטהרו, ואם על אכלין ומשקין, יאכלם בימי טמאתו. הא לא חסה תורה, אלא על כלי חרס, שאין להם טהרה במקנה:

^(לז) ויראה את־הנגע והנה הנגע בקירת הבית שקערורות ירקרקת או אדמדמת ומראיתו שפל מן־הקיר:

לז ויחזי ית מכתשא, והא מכתשא בכתלי ביתא, פחתין ירקן, או סמקן; ומחזיהון מכיף, מן בתלא.

^{הט"ח} שקערורות: (ת"כ) שוקעות במראיתן:

^(לח) ויצא הכהן מן־הבית אל־פתח הבית והסגיר את־הבית שבעת ימים:

לח ויפוק כהנא מן ביתא, לתרע ביתא; ויסגר ית ביתא, שבעא יומין.

^(לט) ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירת הבית:

לט ויתוב כהנא, ביומא שביעא; ויחזי, והא אוסיף מכתשא בכתלי ביתא.

^(מ) וצוה הכהן וחלצו את־האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל־מחוז לעיר אל־מקום טמא:

מ ויפקיד, כהנא, וישלפון ית אבניא, דבהון מכתשא; וירמוז יתהון למברא לקרנא, לאתר מסאב.

^{הט"י} וחלצו את־האבנים: כתרגומו: 'וישלפון', יטלוں משם, כמו: "וחלצה נעלו", לשון הסרה. אל־מקום טמא: (ת"כ) מקום שאין טהרות משתמשות שם. למדך הכתוב, שהאבנים הללו מטמאות מקומן בעודן בו:

^(מא) ואת־הבית יקצע מביט סביב ושפכו את־העפר אשר הקצו אל־מחוז לעיר אל־מקום טמא:

מא וית ביתא יקלפון מגיו, סחור סחור; וירמוז, ית עפרא דקליפו, למברא לקרנא, לאתר מסאב.

^{הט"י} יקצע: (דריצ"ר בלע"ז) ובלשון משנה יש הרבה. מבית: (ת"כ) מבפנים. סביב: סביבות הנגע בתורת כהנים נדרש כן, שיקלף הטיח שסביב אבני הנגע.

^(מב) ולקחו אבנים אחרות והביאו אל־תחת האבנים ועפר אחר יקח וטח את־הבית:

מב ויסבון אבנין אחרנין, ויעלון לאתר אבניא; ועפר אחרן יסב, וישוע ית ביתא.

^(מג) ואם־ישוב הנגע ופרח בבית אחר חלץ את־האבנים ואחרי הקצות את־הבית ואחרי הטוח:

מג ואם יתוב מכתשא ויסגי בביתא, בתר דשליפו ית אבניא, ובתר דקליפו ית ביתא, ובתר דאמשע.

^{הט"ז} הקצות: לשון העשות, וכן הטוח, אבל "חלץ את־האבנים" מוסב הלשון על האדם שחלצן, והוא משקל לשון כבד, כמו 'כפר', 'דבר'. ואם ישוב הנגע וגו': (ת"כ) יכול, חזר בו ביום, יהא טמא? תלמוד לומר: "ושב הכהן". "ואם ישוב". מה 'שיבה' האמורה להלן לסוף שבוע, אף 'שיבה' האמורה כאן בסוף שבוע:

^(מד) ובא הכהן וראה וראה פשה הנגע בבית צרעת ממארת הוא בבית טמא הוא:

מד וייעול, כהנא, ויחזי, והא אוסיף מכתשא בביתא סגירות מחסרא היא בביתא, מסאב הוא.

^{הט"ח} ובא הכהן וראה והנה פשה: (ת"כ) יכול, לא יהא החוזר טמא, אלא אם־כן פשה? נאמר: "צרעת ממארת" בבתים ונאמר: "צרעת ממארת" בבגדים: מה להלן, טמא את החוזר אף־על־פי שאינו פושה, אף כאן טמא את החוזר אף־על־פי שאינו פושה. אם־כן, מה תלמוד לומר: "והנה פשה"? אין כאן מקומו של מקרא זה, אלא "ונתץ את־הבית" היה לו לכתב אחר: "ואם־ישוב הנגע. . . וראה והנה פשה" הא, לא בא ללמד, אלא נגע העומד בעיניו בשבוע ראשון ובא בסוף שבוע שני ומצאו שפשה, שלא פרש בו הכתוב למעלה כלום בעומד בעיניו בשבוע ראשון. ולמדך כאן בפשיון זה, שאינו מדבר אלא בעומד בראשון ופשה בשני. ומה יעשה לו? יכול יתצנו כמו שסמך לו: "ונתץ את־הבית"? תלמוד לומר: "ושב הכהן", "ובא הכהן", גלמד ביאה משיכה; מה שיכה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע, אף ביאה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע, ואם חזר, נותץ, לא חזר, טהור (ת"כ). ומנין שאם עמד בזה ובוה חולץ וקוצה וטח? ונותן לו שבוע? תלמוד לומר: "ובא", "ואם בא יבא", במה הכתוב מדבר? אם בפושה בראשון, הרי כבר אמור, אם בפושה בשני, הרי כבר אמור. הא אינו אומר: "ובא", "ואם בא יבא", אלא את שבא בסוף שבוע ראשון ובא בסוף שבוע שני: "וראה והנה לא־פשה", זה העומד מה יעשה לו? יכול, יפטר וילך, כמו שכתוב כאן: "וטהר הכהן את־הבית"? תלמוד לומר: "כי נרפא הנגע", לא טהרתי אלא את הרפוי מה יעשה לו? 'ביאה' אמורה למעלה ו'ביאה' אמורה למטה: מה בעליונה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע דגמר ל'ה זהו שיכה, זהו ביאה', אף בתחתונה, כך וכו' כדאי־תא בתורת כהנים'. גמרו של דבר: אין נתיצה, אלא כננע החוזר אחר חליצה וקצוי וטיחה, ואין החוזר צריך פשיון. וסדר המקראות כך הוא: "ואם־ישוב", "ונתץ", "והבא אל־הבית", "והאכל בבית", "ובא הכהן וראה והנה פשה". ודבר הכתוב בעומד בראשון, שנותן לו שבוע שני להסגרו, ובסוף שבוע שני להסגרו בא וראהו שפשה, ומה יעשה לו? חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע. חזר – נותץ, לא חזר – טעון צפרים, שאין בנגעים יותר משלשה שבועות:

^(מח) ונתץ את־הבית את־אבניו ואת־עציו ואת כל־עפר הבית והוציא אל־מחוז לעיר אל־מקום טמא:

מח וידישכוב בביתא, יצבע ית לבושוהי; וידיכול בביתא, יצבע ית לבושוהי.

^{הט"ט} כל־ימי הסגיר אתו: (ת"כ) ולא ימים שקלף זה תלמוד לומר: "כל־ימי". יטמא עד־הערב: (ת"כ) מלמד, שאין מטמא בגדים. יכול, אפלו שהה בכדי אכילת פרס? תלמוד לומר: "והאכל בבית יכבס את־בגדיו". אין לי אלא אוכל, שוכב, מנין? תלמוד לומר "והשכב". אין לי אלא אוכל ושוכב, לא אוכל ולא שוכב מנין? תלמוד לומר: "יכבס", "יכבס", רבה. אם־כן למה נאמר: "אכל ושכב"? לתן שעור לשוכב כדי אכילת פרס (ברכות מא):

^(מח) והשכב בבית יכבס את־בגדיו והאכל בבית יכבס את־בגדיו:

מח ודישכוב בביתא, יצבע ית לבושוהי; ודיכול בביתא, יצבע ית לבושוהי.

^(מח) ואם־בא יבא הכהן וראה והנה לא־פשה הנגע בבית אחרי הטח את־הבית וטהר הכהן את־הבית כי נרפא הנגע:

מח ואם מיעל ייעול כהנא, ויחזי והא לא אוסיף מכתשא בביתא, בתר, דאמשע ית ביתא, וידכי כהנא ית ביתא, ארי אתסי מכתשא.

^{הט"י} ואם־בא יבא: לסוף שבוע שני. וראה והנה לא־פשה: מקרא זה בא ללמד בעומד בעיניו בראשון ובשני, מה יעשה לו? יכול, יטהרנו, כמשמעו של מקרא: "וטהר הכהן את הבית"? תלמוד לומר: "כי נרפא הנגע", לא טהרתי אלא את הרפוי, ואין רפוי אלא הבית שהקצה והוטח, ולא חזר הנגע, אבל זה, טעון חליצה וקצוי וטיחה ושבוע שלישי. וכן המקרא נדרש: "ואם־בא יבא", בשני "וראה והנה לא־פשה", ויטחנו, ואין טיחה בלא חלוצ וקצוי; "ואחרי הטוח את־הבית וטהר הכהן את־הבית", אם לא חזר לסוף השבוע, "כי נרפא הנגע", ואם חזר, כבר פרש על החוזר, שטעון נתיצה:

^(מט) ולקח לחטא את־הבית שתי צפרים ועץ ארו ושני תולעת ואזב:

מט ויסב לדכאה ית ביתא, תרמין צפרין, ואעא דארזא, וצבע זהורי ואיזובא.

^(נ) ושחט את־הצפר האחת אל־כלי־חרש על־מים חיים:

נ ויכוס, ית צפרא חדא, למן דחסף, על מי מבווע.

^(נא) ולקח את־עץ־הארז ואת־האזב ואת | שני התולעת ואת הצפר החיה וטבל אתם בדם הצפר השחומה ובמים החיים והזה אל־הבית שבע פעמים:

נא וישלח ית צפרא חיתא, למברא לקרנא לאפי חקלא; ויכפר על ביתא, וידכי.